

1st International Language and Literature Congress

November 6-8, 2019

Osmaniye Korkut Ata University
Department of
English Language and Literature
Osmaniye/TURKEY

For more information
okudek.2019@gmail.com
<http://okudek.osmaniye.edu.tr>



1st International Language and Literature Congress

November 6-8, 2019

Osmaniye Korkut Ata University
Department of
English Language and Literature
Osmaniye/TURKEY

For more information
okudek.2019@gmail.com
<http://okudek.osmaniye.edu.tr>



BİLDİRİ KİTABI

PROCEEDINGS BOOK

Editör/ Editor:

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI

1st International Language and Literature Congress

October 06-08, 2019

Osmaniye Korkut Ata University
Department of English
Language and Literature
Osmaniye/ TURKEY

PROCEEDINGS BOOK

© Her hakkı saklıdır. Bu kitabın tamamı yada bir kısmı, yazarının izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi yada herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

Bu kitaptaki bilgilerin her türlü sorumluluğu yazarına aittir.

Editör

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI

ISBN: 978-605-2131-55-8

AKADEMİK YAYIN

Sertifika No : 43907

KONYA - ARALIK - 2019

 **AYBİL**
YAYINLARI

ÖNSÖZ

Değerli Araştırmacılar,

“1st International Language and Literature Congress”, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi ev sahipliğinde 06-08 Kasım 2019 tarihleri arasında Osmaniye’de düzenlenmiştir.

Bilindiği gibi içinde doğduğu toplumun tüm değer yargılarını bünyesinde barındıran ve yansıtan bir gösterge olan edebiyatın hammaddesi dildir. Genel anlamda sanatsal bir aktivite olan edebiyat, insanların sadece estetik haz ve doyum alabilmeleri için icra edilen bir etkinlik değildir. Bu alanda öğretmeyi amaçlayan metinler olduğu gibi, düşündüren ve sadece sanatsal amaçla kaleme alınan metinler de bulunmaktadır. Edebi metin, hangi amaçla yazılmış olursa olsun sanatçı ile okur arasında gözle görülmeyen bir etkileşim kurar. Yazar bu etkileşim sayesinde okuyucu kitlesine mesaj içerikli bir takım kodlar iletir ve okuyucu sahip olduğu bilgi birikimi ve sosyo-kültürel yapısı dâhilinde kendince anlamlar çıkarır.

Kişinin ruhunun bir yansıması olan dil ise bireyin tüm duyu dünyasını yönlendiren, biçimlendiren bir algı mekanizmasıdır. Dil, milleti millet yapan unsurların başında gelir ve geçmişle gelecek arasında bir köprü görevi görürken, toplumun en derin ve mahrem özelliklerini açığa çıkarır. Dil aynı zamanda organik bir canlıdır ve onu canlandıran da edebiyattır. Dil yaşayıp gelişmesi için edebiyata ihtiyaç duyarken, edebiyat da mevcut kültürel yapıyı gelecek nesillere taşıyarak toplumun özgün yapısının korunmasını sağlar. Toplum bireylerini ortak bir noktada buluşturan dil, bir taşıyıcı vazifesi görür ve milleti diri tutarak yaşamasını sağlar.

Söz konusu durum dikkate alındığında, Üniversitemizce, “1st International Language and Literature Congress” adı ile yapılması milli kültür ve bilincin, kültür klişe aktarımı ile yok olmaması için gerekli görülmüştür. Böylece dil ve edebiyat alanında çalışma yapan bilim insanları bir araya gelecek ve ortaya koydukları kuramsal verileri paylaşarak söz konusu alana hizmet etmiş olacaklardır.

Son tahlilde hepimizin takdiridir ki, her yaştan insanımızı, özellikle de gençlerimizi okumaya özendirerek ve dili yaralayacak kullanımlardan kaçınmalarını öğütleyerek ana dilimizle üretilen edebiyat ürünlerini yarınlar taşıyabiliriz. Unutulmamalıdır ki dilin ölümü, milletin ölümüne yol açan hazin bir sonudur.

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi ev sahipliğinde yapılan bu uluslararası kongrede dil, edebiyat, çeviri ve karşılaştırmalı edebiyat alanında 140 Türk, 25 yabancı bilim adamı tarafından sunulan bildiriler dil ve edebiyatımıza yeni ve önemli katkılar sağlanacaktır.

Katılımınız ve katkılarınız için teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI
Kongre Düzenleme Kurulu
Başkanı

KONGRE ONURSAL BAŐKANLARI

Prof. Dr. Murat TÜRK (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektörü)
Prof. Dr. Alpaslan DAYANGAÇ (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektör Yardımcısı)
Prof. Dr. Susran Erkan EROĐLU (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Rektör Yardımcısı)
Prof. Dr. Eyyup TEL (Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı)

DÜZENLEME KURULU

Organizing Committee

Başkan

Doç. Dr. Bülent KIRMIZI

Üyeler

Dr. Öğr. Üyesi Ceyhun YÜKSELİR
Dr. Öğr. Üyesi Barış AĞIR
Dr. Öğr. Üyesi Fatma YUVAYAPAN
Arş. Gör. Rakiye ÖZDAL

HAKEM VE BİLİM KURULU

Prof. Dr. Abdurrahman ÖZKAN - Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Adnan KARAIŞMAİLOĞLU - Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet SARI - Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Ali AKAR - Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Prof. Dr. Alimcan İNAYET - Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Anette HORN - University of the Witwatersrand Johannesburg
Prof. Dr. Arif ÜNAL - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Bülent OKAY - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Carmen Castro MORENO - University of Seville
Prof. Dr. Celal DEMİR - Afyon Kocatepe Üniversitesi
Prof. Dr. Celil Hasan MUHAMMET - Selahaddin Üniversitesi
Prof. Dr. Derya YAYLI - Pamukkale Üniversitesi
Prof. Dr. Edina SOLAK - Zenica Üniversitesi
Prof. Dr. Ernest Hess-LUTTICH - Universität Bern
Prof. Dr. Hacı Ömer KARPUZ - İstanbul Kültür Üniversitesi
Prof. Dr. Halim ÖZNURHAN - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Hatice ŞAHİN - Uludağ Üniversitesi
Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Hikmet KORAŞ - Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Prof. Dr. Hülya AŞKIN BALCI - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. İrfan MORİNA - Kosova Üniversitesi
Prof. Dr. İsmail İŞCEN - Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet AYGÜN - Fırat Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Hakkı SUÇİN - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Metin TOPRAK - Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Mohamed HERİDY - Mısır Ein Shams Üniversitesi
Prof. Dr. Muhammed TASA - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Prof. Dr. Muharrem TOSUN - Sakarya Üniversitesi
Prof. Dr. Musa YILDIZ - Ahmet Yesevi Üniversitesi
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Nurettin DEMİR - Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Paşa YAVUZARSLAN - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Peter HORN - University of the Witwatersrand Johannesburg
Prof. Dr. Sevinç ÜÇGÜL - Erciyes Üniversitesi
Prof. Dr. Soner GÜNDÜZÖZ - Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Süer EKER - Baőkent Üniversitesi
Prof. Dr. Türkan OLCAY - İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Vahit TÜRK - İstanbul Kültür Üniversitesi

Prof. Dr. Yusuf ÖZ - Kırıkkale Üniversitesi
Prof. Dr. Zeynep Bağlan ÖZER - Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Zharkynbike SULEİMENOVA - Almatı Kazakistan Üniversitesi
Prof. Dr. Zoltán SZENDİ - Universität Pécs
Doç. Dr. Abdulsettar Salih AHMET - Selahaddin Üniversitesi
Doç. Dr. Abdüsselam BİLGİN - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Âdem ÖGER - Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Aytan ATAY - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Doç. Dr. Elmira MEMMEDOVA KEKEÇ - Bakü Avrasya Üniversitesi
Doç. Dr. Emad Abdul LATİF - Katar Üniversitesi
Doç. Dr. Erdiç YÜCEL - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. Faruk ÇİFTÇİ - Kahramanmaraş Üniversitesi
Doç. Dr. Giray FİDAN - Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Gürhan KIRİLEN - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan YILMAZ - Necmettin Erbakan Üniversitesi
Doç. Dr. İnci İNCE ERDOĞDU - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Kulzhanova BAKYTGUL - El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi
Doç. Dr. Nergis BİRAY - Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Nihan DEMİRİYAY - Çanakkale Üniversitesi
Doç. Dr. Onur KÖKSAL - Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi
Doç. Dr. Ömer ACAR - Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür Kasım AYDEMİR - Pamukkale Üniversitesi
Doç. Dr. Reyhan ÇELİK - Erciyes Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAZAN - Süleyman Demirel Üniversitesi
Doç. Dr. Recep DURGUN - Selçuk Üniversitesi
Doç. Dr. Sürüd Kenan ŞAKİR - Selahaddin Üniversitesi
Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK - Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Veysel ŞAHİN - Fırat Üniversitesi
Doç. Dr. Zehra GÜLMÜŞ - Anadolu Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Aysel Nursen DURDAĞI - Sakarya Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Ayşe DEMİREL - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Duygu TÜRKÖĞLU - İbrahim Çeçen Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Emad Abdelbaky Abdelbaky ALY - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Eser ÖRDEM - Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Fatih ÖZDEMİR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Feyza GÖREZ - Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Gonca ÜNAL CHİANG - Ankara Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. İhsan DOĞRU - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kamil Ali GIYNAŞ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kemal GÖZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Kenan ÖZÇELİK - Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Mehmet C. ODACIOĞLU - Bartın Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Mert ÖKSÜZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Nesrin ŞEVİK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Nurcan KALKIR - Erciyes Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Onur AYKAÇ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Orhan OĞUZ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Öznur ÖZDARICI - Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Perihan KAYA TOKBUDAK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Pınar TURAN ÖZDEMİR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Reyyan BAL - Uluslararası Saraybosna Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Selin TEKELİ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Serhan DİNDAR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Serkut DABBAGH - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Yakup YAŞAR - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Yasemin AKKUŞ - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Öğr. Ü. Zafer CEYLAN - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Nuray PAMUK ÖZTÜRK - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Dr. Umut DÜŞGÜN - Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi

SEKRETERYA KURULU

E-posta Adresi: okudek.2019@gmail.com

Öğr. Gör. Ecem EKİNCİ

Öğr. Gör. Emrah ŞAVRAN

Öğr. Gör. Mithat EKİNCİ

Öğr. Gör. Fatih ERCAN

Öğr. Gör. Ozan BERK

İçindekiler

Nassın Tefsirinden Aşırılığı Gidermede Belağatın Tesiri	1
Abdülcevad HARDAN	1
Descriptive Approach for Teaching Arabic Grammatical Phenomena	21
(Corpus-Based Study of Causative Object).....	21
Ahmed Abdelghany MOHAMMED	28
E-Learning Platforms and Their Role in Teaching Arabic to Non-Native Speakers.....	51
Ahmet Derviş MÜEZZİN	51
İlkokul Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğrenmeye Karşı İsteklilikleri	63
Ahmet DÖNGER	
Ortaokul Öğrencilerinin Yabancı Dil Öğretim Modellerine Yönelik Görüşleri	69
Ahmet DÖNGER	
Hüznî Ve Dîvân'ı	75
Bahir SELÇUK - Mesut ALGÜL	
Solak-Zâde Mehmed Hemdemî'nin Solak-Zâde Tarihi Adlı Eserinde Yer Alan Efsaneler	84
Cengiz GÖKŞEN - Anıl Oğuz BURKAY	
Kürtün'de Değirmen Kültürüne Dair Terminolojik Bir Değerlendirme	114
Cengiz Gökşen - Murat TEMİZ	
Are the Indo-Europeans Really Asians?	127
Davut PEACI	
Mit Sistematiğinde Zaman ve Kadın Algısı	139
Ebru ŞENOCAKf	
"Ashabı-ı Kehf/Yedi Uyurlar" Kıssasının/Efsanesinin Sembolik Tahlili.....	151
Ebru ŞENOCAK	
Arap Dili Öğretiminde Kullanılan el-'Arabiyyetu li'l-Câmi'ât Adlı Öğretim Setinin Nahiv Serisi Üzerine Bir Değerlendirme	167
Emin CENGİZ	
Türkçe ve Almanca Kelimelerin Cinsiyet Kavramı Açısından Karşılaştırılması	184
Erdinç YÜCEL - Hasan YILMAZ	
Almanca Öğreniminde Mobil Araçların Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri	192
Fatma KARAMAN	
Türkiye'de Franz Kafka ile İlgili Yapılan Çalışmaların Derlemesi.....	201
Fatma KARAMAN	
The Contributions of Bilingualism to Foreign Language Teaching.	210
Gamze Selin GÖZGENÇ	
Kilisli Zihni Divanında Sevgilinin Güzellik UnsurlarındanYüz ve Yanak	216
Hasan ŞENER - Zulfıye GÜLNAR	
Kilisli Zihni Divanında Sevgilinin Güzellik Unsurlarından Dudak	224
Hasan ŞENER - Zulfıye GÜLNAR	

“Wie Bitte” İsimli Yabancı Dil Olarak Almanca Ders Kitabında Görsellik ve Kültürlerarası İletişim İlişkisi	232
Hasan YILMAZ - Erdinç YÜCEL	
Dede Korkut Kitabında Kullanılan Arkaik Fiiller	240
İlhame BABANLY	
Çağdaş Metafor Analiz Yöntemi İle Türkçe ve Almancadaki “Burun“ İle İlgili Deyimlerin İrdelenmesi	253
Kemal DEMİR	
Ferit Devellioğlu'nun Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat'ı Üzerine Düşünceler	261
M. Faruk TOPRAK	
Schweiger-Lerchenfeld'in “Hilâlin Altında” Adlı Seyahatnamesinde Türk İmgesi.....	269
Mehmet Burak BÜYÜKTOPÇU	
Ivan ILLICH'in Deschooling Society adlı Eserinin Türkçe Çevirisi Üzerine Bir İnceleme	280
Mehmet Cem ODACIOĞLU - Evren BARUT	
Süleymaniyeli Mehmed Re'fet Efendi ve Divânçesi.....	288
Mesut ALGÜL - Bahir SELÇUK	
The Basis and Contributions of Spelling Pronunciation in Teacher Training	298
Mehmet DEMİREZEN	
The Structure of “Eye Dialect” in English and Turkish pertaining to Foreign Language Teaching and Translation.....	321
Mehmet DEMİREZEN	
Klasik Fıkıh Kitapları Özelinde Arapçadan Türkçeye Çeviri Teknikleri	334
Muhammed ÇUÇAK - Mahmut SAMAR	
Arapça Dil Bilimleri ile Diğer Bilimler Arasındaki Bilgi Entegrasyonu.....	350
Muhammed ELNECER	
Son Osmanlı Dönemi Eseri Kitâbu İmaniyye	368
Murat GÖK	
İkinci Yeni Şiirinde Bir Mekân Poetiği: Oda ve Duvar Metaforu	382
Mustafa Fatih AYDIN	
Trajik Karakterin Oluşumunda Melankoli ve Yas'ın Rolü: John Millington Synge'in “Denize Koşan Atlılar”ı.....	407
Mustafa Zeki ÇIRAKLI - Öznur YEMEZ	
“İki Dünya Arasında” Adlı Eserde Ötekileşme Sorunsalı	415
Nihat YAVUZ - Bülent KIRMIZI	
Yücel Feyzioğlu'nun Eserlerinde Göçmen İşçiler	421
Nihat YAVUZ - Bülent KIRMIZI	
Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Öğrenme Uygulamalarına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi	430
Okan SARIGÖZ	
Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Öğrenme Konusunda Öz Yeterliklerinin Değerlendirilmesi	437

Okan SARIGÖZ	
Türkçe ve Arapçanın Temel Dil Özelliklerinin Araplara Türkçe Öğretiminde Etkisi.....	445
Orhan OĞUZ	
Tiyatro Metni Çevirisinde Eşdeğerlik ve Örtüşüm Kavramları Üzerine Bir İnceleme: Phèdre Örneği ...	457
Serhan DİNDAR	
Teaching Vocabulary Items with Kahoot! in a State High School	476
Sevim EMECEN - Mehmet DEMİREZEN	
Pazar Dilinde Yineleme ve Ses Biçemleri.....	509
Tahir BALCI - Munise AKSÖZ	
Pazar Dilinde Çevredilbilimsel Olgular	520
Tahir BALCI - Munise AKSÖZ	
Anadolu Bozkırlarından Malkoçoğlu'na Uzanan Bir SERÜVEN: Cüneyt Arkın'ın Özyaşamöyküsü Üzerine	527
Taner TURAN	
Romanda Kişiler Dünyası ve Karakter Yapıları	547
Veysel ŞAHİN	
Tevfik Fikret'in Şiirlerinde İmge Kurgusu ve Görüntü Düzeyleri	559
Veysel ŞAHİN - M. Fatih AYDIN	
Ubikibu.....	585
Yakup YAŞAR	
Ideological Science Fiction	592
Yakup YAŞAR.....	592
Evlia Çelebi'nin Seyahatname'si Işığında Şehrengizlerde Osmanlı Şehir Tasvirleri.....	597
Yunus KAPLAN - Zahide EFE	

Ivan ILLICH'in Deschooling Society adlı Eserinin Türkçe Çevirisi Üzerine Bir İnceleme

Mehmet Cem ODACIOĞLU¹⁶⁴
Evren BARUT¹⁶⁵

Özet

Bu çalışmada Ivan Illich'in Okulsuz Toplum adlı eseri ve eserin Türkçe çevirisi kullanılan dil bakımından analiz edilmiştir. Yapılan analiz sırasında Okulsuz Toplum adlı eser kaynak dilin anlam dünyası bakımından değerlendirilmiştir. Ayrıca, kaynak ve erek metin kullanılan dil yapısına, üslubuna ve diğer dil içeriklerine göre incelemeye tabi tutulmuştur. Dil içerikleri bakımından yapılan değerlendirmede kalıp ifadelerin kullanımı, metnin söz varlığı, yazım kurallarının kullanımı araştırılmıştır. Böylece okurun gözünden her iki metne de bakıldığı gibi söz konusu metinler aynı zamanda dil açısından incelenerek karşılaşılan olumlu ve olumsuz durumlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ivan Illich, Okulsuz Toplum, eser inceleme

Analysis of a Translated Work in terms of the Language Used: A Study on Turkish Translation of *Deschooling Society* by Ivan ILLICH

Abstract

In this study, Ivan Illich's *Deschooling Society* and the Turkish translation of the work were analyzed in terms of the language used. During the analysis carried out, the text in question was first assessed in terms of the semantic world of the source language. In addition, the source and target texts were examined according to the language structure, style and other language contents used by the author and translator. In the evaluation of the language contents the use of stereotypes, vocabulary and the use of spelling rules in the source and target texts were investigated. Thus, both source and target texts were approached in terms of the reader. Besides both texts were examined in terms of the language and positive and negative situations encountered were tried to be revealed.

Giriş

Metin analizine başlamadan önce *Deschooling Society* (*Okulsuz Toplum*) eserinin yazarı Ivan Illich'in kısa öz geçmişi hakkında bilgi verilecektir. Ardından *Okulsuz Toplum* adlı eserin kısa özetine değinilecektir. Çalışmanın geri kalan kısmında öncelikle kaynak dilin anlam dünyası bakımından metin ele alınacaktır. Ardından metnin dili; yapı, üslup ve diğer dil içerikleri bakımından incelemeye alınacaktır. Son olarak bu bölümlerde elde edilen veriler sonucu kısmında derlenecek ve çalışma tamamlanacaktır.

Ivan Illich Hakkında

Ivan Illich 1926 yılında Viyana'da doğmuştur. Roma Gregorian Üniversitesinde ilahiyat ve felsefe eğitimleri almıştır. Aynı zamanda Florence Üniversitesinde Histoloji ve Kristalografi eğitimi almıştır. Salzburg Üniversitesinde Orta Çağ üzerine doktorasını tamamlamıştır. Bu sürecin ardından Illich 1951 yılında ABD'ye gitmiştir. ABD'deki

¹⁶⁴ Dr. Öğr. Üyesi, Bartın Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Çeviri Bilim Bölümü.

¹⁶⁵ Lisans Üstü Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Eğitim Enstitüsü, Çeviri ve Kültür Çalışmaları.

yaşamında New York yakınlarındaki İrlanda Puerto Rico dini bölgesinde yardımcı rahiplik görevi yapmıştır. Bu esnada Latin Amerika’da etkinlik gösteren Amerikalı Rahipler için bir eğitim merkezinde çalışmalar gerçekleştirmiştir. 1964 yılından itibaren başta Latin Amerika merkezli “Endüstriyel Toplumdaki Kurumsal Alternatifler” üzerine çalışmalarını yürütmüştür.

2002 yılında hayata gözlerini yuman Ivan Illich filozof kimliği ve toplum eleştirmenliği yönüyle bilinir. Illich yaşamı boyunca yaptığı çalışmalarında çağdaş batı kültürü, kurumları, eğitim, çalışma hayatı, enerji kullanımı, ekonomik gelişme ve sağlık gibi türlü alanlarda sisteme yönelik eleştirileriyle tanınmaktadır. Ayrıca Illich pek çok ülkeye seyahat etmiş gerek bu seyahatleri sayesinde gerek merakından pek çok dil öğrenmiştir. İtalyanca, Fransızca, Almanca, Sırpça, Hırvatça, Antik Yunanca, Latin dilleri, İspanyolca, Portekizce ve Hintçe bildiği diller arasında bulunmaktadır. Illich özellikle 1970’li yıllarla birlikte Batı dünyasında sol entelektüel çevrede popüler olmuştur. Yazar popüler olduğu dönemlerde anarşist ve Katolik öğretilerden etkilenmiş ve bu yönde fikirleri ve eleştirilerini toplumla paylaşmıştır. Bununla birlikte Illich popüler olduğu dönemde sol entelektüel çevrede yaydığı görüşlerinden ötürü bazen kötümser olmakla etiketlenmiştir.

Okulsuz Toplum Hakkında

Okulsuz Toplum eserinde Ivan Illich çağdaş toplumdaki eğitim sistemini ve okulları eleştirmektedir. Illich okullarda artık aydınlanma evresi olmadığını ve bu vaziyetleriyle eğitim sisteminde okulların gelişimin önünde engel teşkil ettiğini iddia etmektedir. Bununla birlikte, Illich’e göre eğitim devlet bütçelerinin en ağır yüklerinden biri haline gelmiştir ve eğitim sisteminde meydana gelen bazı engeller, aksaklıklar ve kaynakların yanlış kullanımı durumu içinden çıkılmaz bir hale getirmiştir. Yazar, çağdaş toplumda eğitim sisteminin sürekli kötüye gittiğini ve düzeltme çalışmalarının kayda değer sonuçlar vermediğini öne sürmektedir. Illich’e göre tek çözüm eğitim anlayışında radikal değişiklikler yapılmasıdır. Yazara göre eğitimi kişiselleştirerek, onu kurum ve otoritelerin elinden kurtarmak toplumda sosyal ve ekonomik anlamda refahın artmasına imkân sağlayacaktır.

Illich, mevcut eğitim sistemlerinin yetenek gelişimine yeterli önemi göstermeyen, istenilen bilgidan çok sistemin zorunlu koştuğu bilginin öğretildiği, bireysel ihtiyaçların göz ardı edildiği, kısıtlayıcı ve köreltici bir hal aldığını ifade etmektedir. Bununla beraber yazar eğitim alanındaki bu aksaklıkların ortadan kaldırılması için kesin alternatif olan bir eğitim sistemi önerisi getirmemiştir. Ancak, bunun yerine birbirinden bağımsız fakat beraber uygulanabilecek yöntemler tavsiye etmiştir. Illich’in tavsiyeleri arasında yetenek geliştirme merkezleri kurulması, modern eğitim araçları oluşturulması, serbest profesyonel eğitimciler yetiştirilmesi ve partnerli eğitim unsurları tesis edilmesi bulunmaktadır.

Illich, çağdaş batı kurumlarındaki eğitim sistemini eleştirirken bu sistemin; beceriyi toplumsal kaynakları har vurup harman savurarak kazanan ve herhangi yararlı bir beceri ya da işle uzaktan yakından ilgisi olmayan bir diploma kazanan kişiler yetiştirdiğini dile getirmektedir. Ayrıca yazar eserinde aynı zamanda okul kurumuna da eleştiriler yöneltmektedir. Yazar, okul kurumunun insanı yalnız okuldaki başarısına göre değerlendirdiğine değinmekte ve çağdaş toplumda okulun bu vazifesinin insanları yetersiz diye dışlanmaktan korkmaya ittiğini söylemektedir. Yazar aynı zamanda insanlar üzerinde okulun psikolojik bir baskı oluşturduğundan bahsetmektedir.

Bununla birlikte Illich eğitim sisteminde fırsat eşitliği konusuna değinmektedir. Ona göre eğitimde fırsat eşitliği aslında arzulan ve uygulanabilir bir amaçtır fakat yazar çağdaş eğitim sisteminde bunun aracı olarak zorunlu eğitimin görülmesinin kurtuluşun kilise ile aynı görülmesiyle denk olduğunu ifade etmektedir. Illich çağdaş Batı eğitim sisteminde okulunun çağdaşlaşmış işçi sınıfının dini haline geldiği tespitini yapmaktadır. Ona göre Batı eğitim sistemi bilgi çağının yoksullarına boşuna kurtuluş vaadi sunmaktadır.

Aynı zamanda yazar eğitim sisteminde okulun pahalı, antidemokratik, insan doğasına aykırı, köleleştirici ve köhne bir sistem olduğunu öne sürmekte ve bununla birlikte çağdaş toplumlarda okulların açık müfredatlarının yanı sıra "ideolojik içerikli" gizli müfredatları da olduğunu ifade etmektedir. Böylece Illich eğitim sisteminin okullar ve müfredatları aracılığıyla öğrencileri sisteme bağımlı hale getirdiğini, insanları eğitimle köleleştirdiğini ve okulun asıl amacının da sisteme insan devşirmek olduğunu dile getirmektedir. Yazar "öğrenim ağları" olarak adlandırdığı bireysel istek, özgür seçimler ve gruplaşmalara dayalı ileri iletişim teknolojilerinin kullanılmasını gerektiren bir sistemin çağdaş toplumların eğitiminde sistem değil insan odaklı bir bakış açısıyla gelişime ön ayak olacağı tavsiyesinde bulunmuştur. Yazar sunduğu bu alternatif tavsiyenin daha ucuz ve daha az zaman gerektiren bir yöntem olacağı kanısındadır. Günümüzde yaygın kullanılan internet teknolojisi Illich'in alternatif eğitim sistemi tavsiyesinin yeniden gözden geçirilmesine imkân sağlamaktadır. Ayrıca yazar eğitim sistemlerinde tutuculuğun değişim ve yenilik ihtiyaçlarına karşı direnmeye yol açtığını belirtmiştir. Ona göre eğitim sisteminde yapısal reformların uzun sürmesi ve çok kaynak gerektirmesinden ötürü eğitim sistemi toplumsal ve teknolojik gelişmeler karşısında hantal ve işlevsiz hale gelebilmektedir.

Kaynak Dilin Anlam Dünyası

Illich, *Okulsuz Toplum* eserinde çağdaş ulus devletin eğitim sistemini eleştirel bir söylem kullanarak ele almıştır. Yazar çağdaş eğitim sistemini eleştirirken açıklamalar, örneklemeler kullanmış ve eğitim sistemi hakkında değerlendirmelerde bulunmuştur. Çağdaş eğitim sisteminin olumsuz yanlarını somutlaştırarak tartışmıştır. Ayrıca Illich, çağdaş eğitim sistemini nesnel yoldan eleştirmiştir. Nesnel yoldan Illich'in eğitim sisteminin olumsuz taraflarını bilimsel olarak ispat etmeye çalıştığı göze çarpmaktadır.

Aynı zamanda eğitim sisteminde okulun rolüne yönelik eleştiriler getiren Illich okulun olumsuz taraflarını açıklayıcı anlatım yapmak suretiyle okurla paylaşmıştır. Orijinal metinde yazarın kullandığı dil; akıcı, anlaşılır ve yalın olmakla birlikte okurun kolaylıkla anlamlandıracağı bir üslupla yazılmıştır. Yazar, eserde verdiği mesajlarıyla okurun anlam dünyasında çağdaş eğitim sistemine yönelik eleştirel bir bakış oluşturmaya çalışmaktadır.

Ancak kaynak metinden Türkçeye yapılan çeviri metin incelendiğinde çevirmenin kelime seçimleri, cümle yapıları, çeviri yöntemleri bakımından orijinal metne göre algılanması komplike bir metin ortaya koyduğu yapılan analiz sonucunda tespit edilmiştir. Buradan hareketle kaynak metnin dilinin okurun anlam dünyası üzerinde yarattığı etki ile erek metnin dilinin okurunun anlam dünyası üzerinde yarattığı etkinin aynı olmadığı ileri sürülebilir. Yazarın kaynak dilde yazdığı eseri erek dile aktarılırken çevirmenin başvurduğu yöntem, strateji ve tercihler eserin erek dildeki anlam dünyasında birtakım sorunlara yol açmıştır görünmektedir. Kaynak ve erek metin arasında eserin anlam dünyasında meydana gelen sorunların nedenleri “metnin yapı, üslup ve dil içeriğinde yapılan çevirmen tercihlerinden kaynaklanmaktadır” çıkarımı yapılabilir. Erek metindeki bu sorunsallar okurun anlam dünyasında buğulu bir dünya oluşmasına neden olmuş görünmektedir. Sonraki bölümde eserin anlam dünyasında karmaşaya yol açan söz konusu meseleler irdelenecektir.

Metnin Yapı, Üslup ve Dil İçeriğine göre İncelenmesi

2006 yılında Roman Oda Yayınları tarafından ilk basımı yapılan Ivan Illich’in *Okulsuz Toplum* eseri metin yapısı, bu çalışma kapsamında üslup ve kullanılan dilin içeriği bakımından incelenmiştir. Bu inceleme sırasında Türkçe metinde akıcılık, yalınlık, sadelik gibi birtakım niteliklerin olmadığı ifade edilebilir. Başta çevirmenin çeviri stratejilerinde başvurduğu eşdeğerlik yönteminde geleneklerin ötesinde bir yerlileştirme çabası göze çarpmaktadır. Bu çaba metinde öyle bir hale gelmiş görünmektedir ki, metin akıcılığı ve yalınlığını bu durumdan olumsuz etkilenmiştir denilebilir. Bu olumsuz etkilerin aynı zamanda okurun anlam dünyasını da olumsuz yönde etkilediği çıkarımı yapılabilir. Zira okura sunulan yapısal, üslup ve dil yanlışları olan çeviri metin, eser ve okur arasındaki ilişkiye zarar verici hale gelmekte ve yazarın okura iletmek istediği asıl mesaj bulanıklaşmaktadır.

Metin Yapısı

Türkçeye çevrilen eserde metnin yapısında birtakım bozuklara neden olan kelime tercihleri ve çeviri hatalarından da kaynaklanan bazı sorunlar bulunmaktadır. Bu sorunlardan bazıları da kaynak metindeki paragraf ve cümle bütünlüğüne uyumsuz erek metin oluşumudur. Çeviri eserin (Ç)¹⁶⁶ bazı bölümlerinde kaynak metindeki (KM)¹⁶⁷ paragraf kesitlerine sadık kalınmadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte Türkçeye

¹⁶⁶ Çeviri Eser: Ivan Illich – *Okulsuz Toplum* , 2006 Roman Oda Yay.

¹⁶⁷ Kaynak Metin: Ivan Illich – *Deschooling Society*

kazandırılan eserde bulunan çeviri hataları da metin yapısına zarar vermiş görünmektedir. Aşağıda yapısal bakımdan hatalı görünen çeviri örneklerinden bazıları sunulmaktadır.

KM: “*Few Countries today remain victims of classical poverty, which was stable and less disabling.*”

Ç: “*Bugün kalımlı ve daha az yoksun edici klasik yoksulluğun kurbanı olan birkaç ülke vardır.*”

Yukarıdaki örnekte kaynak metindeki cümlenin Türkçeye hem yapısal hem de sözcük seçimi bakımından hatalı aktarıldığı görülmektedir. Cümlenin yüklemi niteliğinde olan “*remain*” sözcüğü Türkçeye “*kalımlı*” olarak çevrilmiştir. Çevirmenin burada Türkçeleştirme bir diğer ifade ile yerleştirme gayesinde olduğu düşünülmektedir. Kaynak metindeki cümlenin Türkçe karşılığının aşağıdaki gibi olması uygun görülmektedir:

ÇÖ¹⁶⁸: “*Günümüzde birkaç ülke durağan ve daha az yoksun edici olan klasik yoksulluğun kurbanı olarak kalmaktadır.*”

Yukarıda metin yapısı ve çeviri hatası örneğinin yanı sıra aşağıda bulunan bölüm alt başlıklarında da sorun olduğu gözlemlenmektedir;

KM: “*The Coming Kingdom: Universalization of Expectation*”

Ç: “*Çevrenin Krallığı: Beklentilerin Evrenselleşimi*”

Yukarıdaki örnekte kaynak metindeki “*The Coming Kingdom*” ifadesi “*Çevrenin Krallığı*” olarak Türkçeye kazandırılmıştır. Çevirmenin “*coming*” sözcüğü karşılığında “*çevre*” kelimesini nasıl ve neden tercihi bilinmemektedir. Kaynak metindeki cümlenin Türkçe karşılığının aşağıdaki gibi olması uygun olabilir:

ÇÖ¹⁶⁹: “*Geleceğin Krallığı: Beklentilerin Evrenselleşmesi*”

Üslup

Yazarın akıcı ve yalın üslubunun aksine Türkçeye kazandırılan eserde okur için anlaşılması daha komplike kelime tercihleri ve çeviri hatalarından kaynaklanan üslup bozuklukları çeviri eserin üslup bakımından problematik olduğunu göstermektedir. Açıklayıcı ve eleştirel bir üslupla yazılan eserin Türkçeye kazandırılan çevirisinde de yine eleştirel bir dil görülmektedir. Ancak erek dildeki kelime tercihleri ve benzeri çevirmen yöntemleri çeviri eseri “zor anlaşılır” hale getirmiştir.

¹⁶⁸ Çeviri Önerisi

¹⁶⁹ Çeviri Önerisi

Dil İceriği

Çevirmenin kelime, kalıp ifade tercihleri ve yazım kuralları bakımından kimi zaman hatalı tercihler yaptığı görülmektedir. Bu durum eserin Türkçe çevirisinde bazı anlamsal hatalar doğurduğu gibi bazen de maddi hatalara yol açmaktadır. Bununla birlikte yazara ait İngilizce söz varlıkları ve ifadeleri Türkçeleştirme çabası çeviri metinde ilk bakışta anlaşılır olmaktan uzak cümlelerin ortaya çıkmasına yol açmış görünmektedir. Aşağıda çevirmenin Türkçeleştirme çabasına girdiği bazı söz varlıklarına ilişkin örnekler sunulmaktadır;

Imagination	Düşlemgücü
Claim	Savlamak
Hospital	Sağaltımevleri
Truant officer	Belge memuru
Disadvantaged	Sorunlulaşan
Richer	Varsıl
Remain	Kalımlı
Treat	Sağaltmak
Paradox	Çatışkı
Karma	Yazgı
Potential Skills	Gizilgüçlü alan
Myth	Söylen
Bureacrat	Yazçizci
Characteristics	Özyapı
Modern	Çağcıl

Yukarıdaki örneklerden de anlaşılacağı üzere çevirmenin İngilizce söz varlıklarından bazılarını zorlama Türkçe karşılıklar bulduğu ve bunları kullanmayı tercih ettiği görülmektedir. Fakat bu tercihler okur dostu görünmemekle birlikte erek metnin ilk bakışta okuyucu tarafından anlaşılmasını ve idrak edilmesini zorlaştırmaktadır. Bunun sebebi de bu Türkçe kelimelerin günlük dilde kullanılmayan ve edebi dilde nadir rastlanan sözcükler olmasıdır.

Çevirmenin bazı ifade kalıplarında alışlagelmiş çeviri tercihlerinin dışında kullandığı Türkçe kalıp ifadeler de bulunmaktadır. Bu kalıp ifadeler için bazı örnekler aşağıda sunulmaktadır:

The Myth of institutionalized values	Kurumsallaştırılmış değerler söyleni
Four Networks	Bağımsız dört çalışma ağı
Ritualization of Process	Sürecin Kuttörenleşmesi
Professional educators	Uğraşman eğitimciler
Paradoxically	Bir çatışkı biçimiyle
Deschooling	Okuldan arındırma
Medical treatment	Tıbbi sağaltım
Modern School	Çağcıl Okul

Yukarıdaki tabloda bulunan ifade kalıplarından da anlaşılacağı üzere çevirmen kalıp ifadeleri ve söz varlıklarını Türkçeye aktarırken erek dilde pek fazla karşılaşılmayan

kelime varlıkları kullanmayı tercih etmiştir. Bunlardan başlıcaları arasında “*sağaltım, kuttörenleşme, söylen, çatışki*” gibi kelimeler bulunmaktadır.

Ayrıca çevirmenin dikkatsizlik sonucu olduğu düşünülen kaynak metinden erek metne yanlış aktardığı durumlarla da karşılaşmıştır. Bunlardan en çarpıcısı, aşağıdaki örnekte gösterilmektedir:

1956 Puerto Rico...	1965'te Puerto Ricoluların...
---------------------	-------------------------------

Yukarıdaki örneğe göre çevirmen kaynak dilde 1956 olan yılı erek metine 1965 olarak aktarmış ve maddi bir hatanın ortaya çıkmasına yol açmıştır. Hedef dile aktarılan böylesi maddi bir hata kolayca gözden kaçabileceği gibi okuyucunun yanlış bilgilendirilmesine de neden olabilecektir.

Son olarak çevirmenin ifade kalıpları ve söz varlıklarına karşılık bulduğu bazı Türkçe kelimelerin aslında kaynak metinde kastettikleri anlamı karşılamadıkları anlaşılmıştır. Bu konudaki örnekler aşağıdaki tabloda bulunmaktadır:

Reference services to educational system	Eğitim erekleri için başvuru hizmetleri
Obviously	İlk anda ayırımsanacağı üzere

Yukarıdaki tablodan ve kaynak metindeki cümlelerin tamamının bağlamıyla okunması durumunda anlaşılacağı üzere tabloda verilen söz varlığı ve cümle kesitlerinde çeviri hataları olduğu gözlemlenmektedir. Bu çeviri hatalarının ilk bakışta hemen anlaşılamadığı ancak metnin bağlamı doğrultusunda yukarıda verilen ve benzeri cümlelerin anlamlarındaki kelime tercihlerinden ötürü yerinde olmayan kullanımlar olduğu tespit edilmiştir.

Tablodaki örnekler göz önünde bulundurulacak olursa “reference service” söz varlığının karşılığında kastedilen “başvuru hizmetleri” değil “referans hizmetler” yani “önde gelen hizmetler” anlamıdır.

Diğer örnekten yola çıkılırsa “obviously” kelimesinin karşılığında çevirmenin yalnızca “açıkça” demesi yeterliyken, bunun yerine uzun bir dizi ifade kullanmayı tercih ederek “İlk anda ayırımsanacağı üzere” söz varlığını kullandığı görülmektedir.

Sonuç

Ivan Illich'in *Okulsuz Toplum* adlı eseri modern çağın eğitim sistemine bir eleştiri ve meydan okuma niyetiyle kaleme alınan bir eser olup modern toplumların bilgiye erişmesiyle ilgili çığır açan alışılmadık fikirleri okura sunmaktadır. Bu çalışmada Illich'in eserinin 2006 yılında yayımlanan ve Türkçeye kazandırılan çevirisi kaynak-erek dilinin anlam dünyası, yapıları, üslubu ve kalıp ifadeler, söz varlıkları, yazım kuralları başta olmak üzere diğer dil içeriklerine göre incelenmiştir. Bu inceleme sırasında kaynak metne nazaran çeviri eserde anlam dünyasının değiştiği anlaşılmıştır. Bu

kanaate varma sebebi ise kaynak metin kendi anlam dünyasında eleştirel, açıklayıcı, akıcı ve yalın bir dile sahip olmasına rağmen erek metinde çevirmen aynı etkiyi yaratmakta yetersiz kalmış görünmektedir.

Erek metinde aynı etkiyi yaratamamanın arkasında yatan sebepler arasında; çevirmenin kurduğu cümle yapılarında birtakım eksiklikler, yitık üslup ve dil içeriklerindeki hatalı seçimler sıralanabilir. Bu olumsuz etkilerin yanı sıra; erek metinde rastlanan bazı çeviri hatalarıyla birlikte maddi aktarım hataları da çevirmenin kaynak metnin anlam dünyasını yeterince aktarmamasına neden olmuştur. Ayrıca, çevirmenin kaynak metinde bulunan birçok kelimenin karşılığında okurun aklına gelecek ilk anlamları kullanmak yerine erek metinde Türkçeleştirmelere gitmesi de erek metnin okur için anlaşılması komplike bir çeviri eser şeklinde ortaya çıkmasına neden olmuştur. Tüm bunların yanı sıra eserde bazı mekanik çeviri gibi gözükken çeviri hataları da göze çarpmakta ve erek dil okuyucusu için akıcı olmayan bir dilin ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Sonuç olarak çalışma boyunca incelenen *Okulsuz Toplum* adlı eserin Türkçe çevirisinin kaynak eserin anlam dünyasına yolculuk yapmak için tercih edilmeyebileceği kanısına varılmaktadır. Bu gözlemler ışığında, çeviri metinlerde en büyük meydan okumalar arasında olan “erek dil okuyucusu için akıcı bir metin” ortaya koymakta güçlük yaşadığı düşünülen bahsi geçen çeviri eserin, kaynak metinde verilmek istenen mesajları doğrudan anlamak için yetersiz kaldığı kanaatine varılmıştır.

Kaynakça

Illich, I. (1976). *Deschooling Society*. Penguin Books.

Illich, I. (2006). *Okulsuz Toplum*. İstanbul: Roman Oda Yayınları.

Koçak, Ş. (2007, 09 16). "*Okulsuz Toplum*" Eğitimle ilgili Romanlar (17). 06 11, 2016 tarihinde blog.milliyet.com.tr: <http://blog.milliyet.com.tr/okulsuz-toplum/Blog/?BlogNo=63878> adresinden alındı

Tan, E. (1983). "Illich ve Okulsuz Toplum". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16(2), 45-59. dergiler.ankara.edu.tr adresinden alınmıştır